Seinäjoen lausunto koskien HE 128/2016 vp Hallituksen esitys laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta, hajajätevedet

Hanna Latva-Kiskola
Seinäjoen kaupunki
ympäristötarkastaja
5.10.2016

SEINÄJOKI

Iso kiitos, että Seinäjoen kaupunkia, yhtenä kuntien edustajista, kuullaan asiassa.
Lehtileike on maakuntalehdestämme, laajalevikkisestä, Ilkka-lehdestä 21.2.2005
Jo silloin on osattu ennustaa tulevaa!

Haja-asutus alueen jätevesien käsittelyllä halutaan parantaa ympäristön tilaa. Kaikkia tämä ei kuitenkaan miellytä, koska ”tähänkin asti on pärjätty sakokaivolla”. Uhmakkuuden lisäksi osa viivyttää puhdistamon rakentamista, koska ei ole vielä pakko. Siirtymäaikaa on vuoden 2014 alkuun. Viivyttelysyynä voi olla toive siitä, että kymmenessä vuodessa lakia ehditään rukata.

Maanantaina 21. maaliskuuta 2005 - N:o 78

kosk

Useimmat

Etelä-Pohjanmaan
25 000 viemäriverk
joutuu rakentamaan
puhdistamon. Lisäks
viemäriverkoston ul
mon tarpeeseen käy
ja kuivakäymälä erv

YLISTARO
Satu Takala
■ Haja-asutusalueiden jät
den puhdistamista koskeva
säädäntö on astunut voim
vuosi sitten, mutta edelleen
net kysymykset ovat auki.
Useimmat kunnat eivät
päättäneet, kuuluvatko tiuk
pien jätevesivaatimusten h
kaan, vai antavatko vier
verkkoon kuulumattomille
talaisille helpotuksia. Ku
kuuluvat tiukempaan luokk
elleivät päätä lievennyksistä
Epäselvää on sekin, mill
puhdistusmenetelmät ovat m
viä täyttämään lain vaatimuk
Ensimmäiset ohjeet tul
vasta kuukausi sitten. Syke
vitti Ravinnesampo-tutkim
sessa kaikentyyppisten mat
noilla olevien jätevedenpuh
tamoiden tehon. Melkein kai
puhdistivat orgaanista ainetta
typpeä lain edellyttämällä ta
la, mutta fosforin poiston tav
teet eivät täyttyneet liki puol
sa puhdistamoista.
– Ongelma on se, ettei ole
lut tutkittua tietoa puhdistam
ta. Laissa on kuitenkin se
vaatimukset siitä, miten hyv
puhdistamon pitäisi puhdist
moittii ylistarolainen LVI-yrit
ja **Heikki Saari** levällään
vaa nykytilannetta.
Kiristyneiden määräysten m
kaan haja-asutusalueella ole
jätevesijärjestelmät täytyy sa
asetusten mukaisiksi viimei
tään vuoden 2014 alkuun m

on jäteve-
odottavat
itä, mihin
vesiverkko
kymmenen
Jos kun-
tään kyläl-
omia puh-
kuitenkin
pauksessa.

Mummonmökki-pykälä ja muita poikkeuksia

SEINÄJOKI
Satu Takala
■ Käytännössä puhdistamo pitää rakentaa joka taloon haja-asutusalueella, ellei se kuulu viemäriverkkoon. Mökkien kohdalla kiinnitetään huomiota siihen, onko siellä kannettu vesi vai vesijohto. Jos on vesijohto, pitää olla nyrkkisäännön mukaan myös puhdistamo. Kaivon ja kuivakäymälän varassa olevien mökkiläisten ei tarvitse rakentaa puhdistamoa. Silloin riittää perinteinen saostuskaivo ja maahan imeytys. Selvitys jätevedenpuhdistamisesta koskee silti heitäkin.
– On virheellinen käsitys, että mökkiläiset joutuisivat investoimaan paljon jätevesien käsittelyyn. Vain silloin joutuu rakentamaan samantyyppiset ratkaisut kuin omakotitaloon, jos on hienompi mökki, vesi tulee ja menee, lisää ylitarkastaja **Jorma Kaloinen** ympäristöministeriöstä.
Miten uutta lakia sitten valvotaan? Sitä ei ole ajateltu. Kunnan ympäristönsuojelusihteeri ei jouda joka tontille katselemaan. Jos kunta on pyytänyt selvityksen jätevesien käsittelystä itselleen, on tietysti helppoa tarkistaa ne talot, joista ilmoitusta ei ole saatu.
– Yleensä naapurivalvonta on tehokasta. He ilmoittavat, jos jätevedet haisevat. On kiinteistön omistajan vastuulla, että jätevedenpuhdistus toimii. Se on oma lähiympäristö, johon tällä vaikuttaa, sanoo **Irma Hyry** Länsi-Suomen ympäristökeskuksesta.

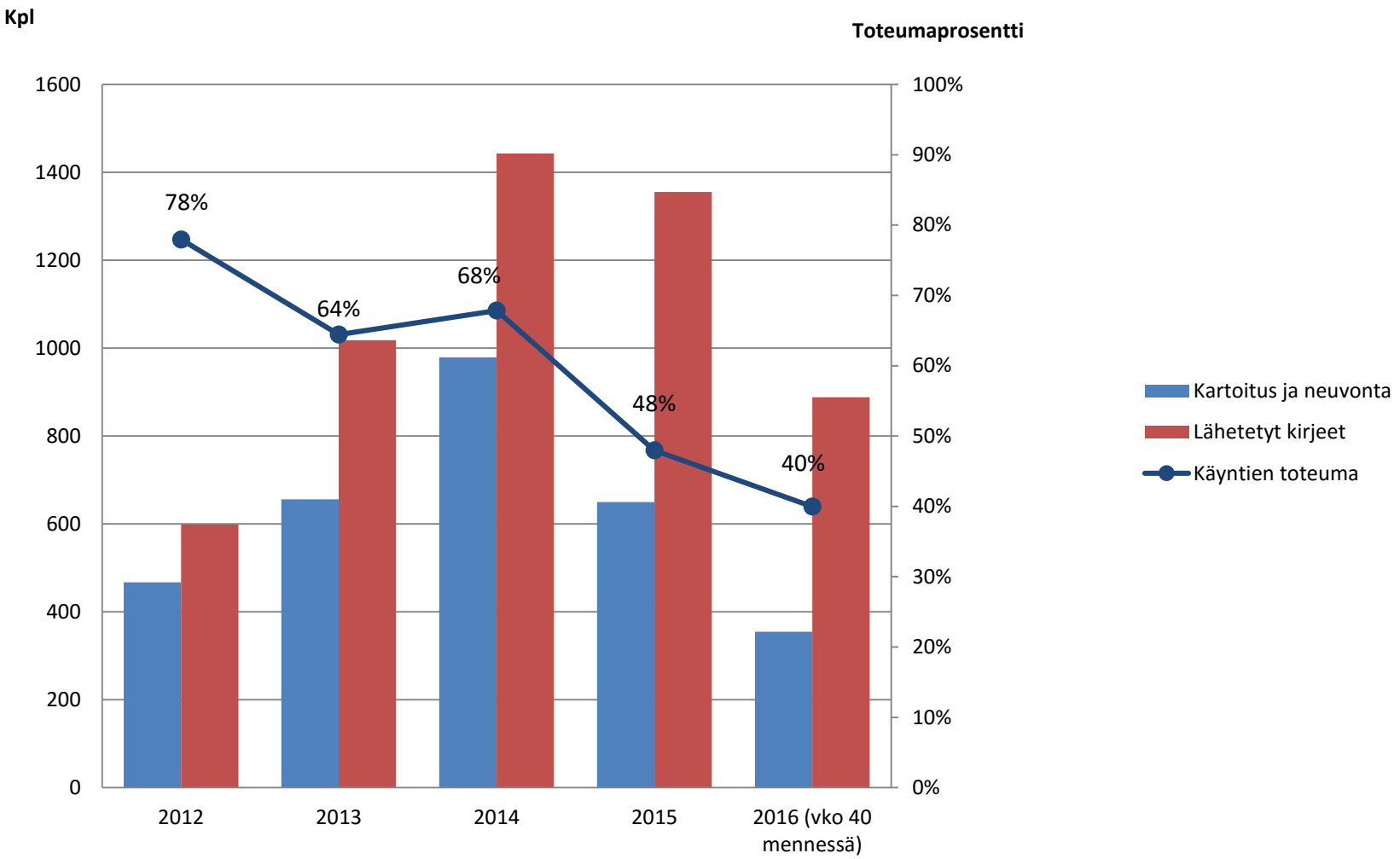
POIKKEUKSET: Poikkeusratkaisuja tehdään kuntakohtaisesti. Käytössä on jo ns. mummonmökkipykälä.
– Käytännössä vapautuksen puhdistamosta voi saada esimerkiksi ikääntynyt henkilö, joka asuu yksin ja on oletettavaa, ettei taloon enää hänen jälkeensä tulisi uusia asukkaita. Silloin ei ole järkevää rakentaa puhdistamoakaan.
Haja-asutusalueelle rakennettavia uusia taloja laki jätevesien käsittelystä koskee heti, ilman kymmenen vuoden siirtymäaikaa. Myös rakennusluvan vaativissa peruskorjauksissa on puhdistamoedellytys.

Haja-asutus alueen jätevesien käsittelyllä halutaan parantaa ympäristön tilaa. Kaikkia tämä ei kuitenkaan miellytä, koska ”tähänkin asti on pärjätty sakokaivolla”. Uhmakkuuden lisäksi osa viivyttää puhdistamon rakentamista, koska ei ole vielä pakko. Siirtymäaikaa on vuoden 2014 alkuun. Viivyttelysyynä voi olla toive siitä, että kymmenessä vuodessa lakia ehditään rukata.

Taustatilanne

- Olen aloittanut jätevesineuvojana hankkeessa vuonna 2004 vakuuttaen ihmisille, että tämä on Suomen omaa lainsäädäntöä, tämä ei tule EU:n pakottamana eivätkä nämä tule muuttumaan, vaikka siirtymäaika onkin pitkä.
- Ei ole mitään järkevää syytä lykätä käsittelyjärjestelmän kunnostamista siirtymäajan loppuun, koska silloin esim. ei ole enää tekijöitä järkevään hintaan saatavissa.
- Vesistöjen varsilla tämä ymmärrettiin lopulta, ”kuivalla maalla” ei.
- Siirtymäaika oli aivan liian pitkä, jotta ihmiset olisivat toimineet.
- Neuvontahankkeita on tehty alueellamme 2004-2016.
- Viimeisimpien nuohoojamallilla tehtyjen hankkeiden toteutumat on esitetty seuraavassa kuvaajassa. Tämä kertoo kentän kokemukset. Me olimme ihan hyvässä vauhdissa vuonna 2014, mitä tapahtui ennen kesää 2015?

Pohjanmaan Jässi-hankkeen kiinteistökäyntien toteutuminen vuosina 2012-2016

Hallitusohjelmassa esitettyjen asioiden kanssa voisimme jotenkin elää

- Pilaantumisherkillä alueilla, kuten rannat ja pohjavesialueet, noudatetaan edelleen kuntien ympäristönsuojelu- ja rakennusmääräyksiä
- Muilla alueilla olevien ennen vuotta 2004 rakennettujen asuinkiinteistöjen osalta luovutaan kalenteriin sidotusta jätevesiremonttien määräajasta. Näiden osalta kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän riittävyys tarkistetaan asuinkiinteistöjen rakennuslupaa vaativien peruskorjausten yhteydessä.

- Tässäkin silti jo unohdetaan tiheästi asutut kylätaajamat, jotka ovat olleet ja ovat edelleen puhdistamattomien jätevesien haju- ja hygieniariidoissa ongelma-alueita.
- Muutosehdotuksessa korostetaan kuntien oikeutta määrätä ympäristönsuojelumääräyksillä 100 metrin ulkopuolella uusia taloja koskien.
- Ei uudet asuinrakennukset ole olleet ongelma jätevesiasioissa, ellei nyt mitoitus ole tehty ihan pieleen. 90-luvulta lähtien on uutta rakennettaessa edellytetty jätevesienkäsittelyjärjestelmää. Pääosin ongelmat johtuvat nimenomaan tätä vanhemmista taloista, joissa järjestelmä on vuosikymmenien takaa ja se on saostuskaivot ja putki naapurien väliseen ojaan.

Seinäjoen tärkeät tärpit

Seinäjoen ympäristönsuojelumääräykset (ysm) määrittelevät ranta-alueeksi 150 m

- Viimeiset 10 vuotta kaikki neuvonta ja järjestelmien kunnostaminen on perustunut tähän jakoon. 150 metrillä perustasoa tiukempi puhdistustaso ja muilla alueilla riittää perustaso (pois lukien pohjavesialueet, joilla käsiteltyäkään jätevettä ei saa purkaa pohjavesialueella) Pohjavesialueilla ei siis riitä perustaso, toiv. tämä huomioidaan asetuksessa
- Lisäksi tiheästi asutuissa taajamissa haja-asutusalueella on pitänyt käsitellä jätevedet perustasoa tiukemmin.
- Nyt ehdotetussa lakimuutoksessa poistuu tiheästi asuttu alue kokonaan ja vesistön ranta-alue määritellään 100 metriksi.
- Meillä jokien halkomilla alueilla vesien tila on vesiensuojeluohjelmissa todettu olevan välttävä tai heikko. Meillä on oltava mahdollisuus puuttua vesistön ranta-alue määritelmään, pääosa vesistön varsien taloista on noin 100-150 metriä vesistöstä.

- HE:ssä korostetaan, että paikallisilla olosuhteilla on erityisen suuri merkitys. Kunnan ysm:stä on muodostunut keskeinen väline haja-asutusalueiden talousjätevesien puhdistustasovaatimusten asettamisessa vesistöjen läheisyydessä sijaitseville alueille ja pohjavesialueille. Tämän vuoksi kunnan määräyksiä koskevaa sääntelyä tai asemaa ei ehdoteta muutettavan nykyisestä.
- Seinäjoen mielestä nyt puututaan kuntien oikeuteen antaa ympäristönsuojelumääräyksillä lain täytäntöön panemiseksi määräyksiä, jotka perustuvat kuntien omiin ympäristön- ja vesiensuojelullisiin lähtökohtiin ja erityisesti paikallisiin olosuhteisiin. Nämä nyt esitetyt tarkennukset, kuten 100 m eivät olleet tiedossa keväällä lausuntokierroksella.
- Poikkeamisen edellytyksiä ehdotetaan lievennettävän niin paljon, että ranta-alueillakaan ei tarvitse tehdä uusimista, jos se vain on kiinteistönomistajalle kohtuutonta. Kalleinta järjestelmän rakentaminen on juuri ranta-alueella, kun edellytetään vielä tiukempaa käsittelytasoa ysm:n mukaisesti ja olosuhteet ovat hankalat (pumppaus tms.), joten lisääntyvien poikkeamishakemusten myötä jätevesienkäsittelyn uudistaminen vähenee.

Seinäjoen tärkeät tärpit jatkuvat

- Nämä jatkuvat lainsäädännön muutokset (YSL, hajajätevedet, JL, nitraattiasetus) ovat heikentäneet ympäristöhallinnon uskottavuutta. Se näkyy käytännön työssä siten, että antamiimme neuvoihin, määräyksiin tai kehotuksiin suhtaudutaan välinpitämättömästi. Saamme jatkuvasti kuulla, että kyllä tämäkin laki vielä muuttuu. Neuvontaa on jatkettava, mutta en ole valmis kertomaan asiakkaillemme, että jätevesineuvonnan selkäranka ja omiin määräyksiin perustuva rajaus 150 metriä vesistöstä ei sekään enää pidä paikkansa.
- Vesihuollon kehittämissuunnitelmien mukaiset viemäröintihankkeet ovat olleet jo vuosia jäissä. Viemäriverkosto ei laajene, koska hankkeita vastustetaan. Ainoastaan joillekin ranta-alueille olemme saaneet viemäriverkoston laajennuksia perustuen meidän tiukempaan 150 metrin puhdistustasomäärittelyyn.
- Siirtymäajan lisääminen ei vie asiaa yhtään eteenpäin. Kukaan ei tässä asiassa toimi ennen kuin on aivan pakko. Jätevesienkäsittelyjärjestelmien uusimiseen on Seinäjoella haettu alle 10 toimenpidelupahakemusta/vuosi. Kiinteistöjä on yli 3000 haja-asutusalueella.
- Käytännössä, miten voimme varmistua, että lupia erilaisiin hankkeisiin haetaan? Jos kiinteistönomistaja lisää kiinteistöönsä wc:n, jättääkö hän lupahakemuksen, tietäen, että kustannukset nousevat tämän lupahakemuksen myötä vähintään 6 000 €, kun hänen täytyy kunnostaa myös jätevesijärjestelmä!? Miten yhdenvertainen kohtelu lisääntyy, jos uutta taloa rakennettaessa 150 metrin matkalle voidaankin vaatia tiukempaa puhdistustasoa ja ylipäänsä jätevesienkäsittelyä, kun taas vanhaa taloa voi vaikka laajentaa 110 m päässä vesistöstä, eikä se vielä esityksen mukaan laukaise jätevesien käsittelyjärjestelmän uusimista.

Muutosehdotuksia

- Ehdotamme, että ranta-alue määräytyisi sen mukaan, miten se on kunkin kunnan ysm:ssä määritelty. Jos sitä ei ole määritelty, tai ranta-alue on määritelty pienemmäksi, niin siinä tapauksessa se olisi 100 m.
- Tällöin kunnille, jotka ovat ysm:t omista paikallisista olosuhteista laatineet, jää mahdollisuus vaikuttaa alueensa vesistöjen kuntoon, sekä hajuhaitta- ja hygieniaseikkoihin, sekä ylläpitää edes jonkinlaista uskottavuutta, kunnan ys-määräysten pysyessä voimassa.
- Vesihuollonkehittämissuunnitelmissa kunnat, kuten Seinäjokikin, ovat määritelleet viemäröitäviksi suunnitellut alueet. Seinäjoella viemärinlaajentumisalueet, ovat juuri niitä alueita, joissa tulisi jätevesien käsittely olla kunnossa. Kyseessä olevat alueet ovat joko vesistön ääressä tai muutoin erityisen tiheästi asuttuja. Ehdotamme, että näihin voisi laittaa myöhäisemmän siirtymäajan, esim. tämän 31.10.2019 ja tasoittaa yritysvaikutuksia ja taata työtä yhä väheneville suunnittelijoille ja rakentajille. Muutoin siirtymäaika tulisi pitää ennallaan (15.3.2018). Kunnissa joudutaan joka tapauksessa vielä hallintopakolla kehottamaan kiinteistönomistajia tekemään jätevesiremontteja.
- Lisäksi esitämme, vähäistä suuremman asuinrakennusta koskevan laajennuksen lisäämistä jätevesiremontin laukaiseviin tekijöihin muilla alueilla.

SEINÄJOKI

KOMIA
SEINÄJOEN
KAUPUNKISEUTU